

**Zemljiška
posest v Franciji**

Francija je posestno zelo raznolika dežela, vendar sta v nji različni dve glavni vrsti posestev in dve obdelavi zemlje:

1. popolnoma razdeljena zemlja in 2. posest in obdelovanje združenih in zaokroženih zemljišč.

Razdrobljena posest je večina apnenčastih pokrajin, ostale spadajo skoraj celotno k drugemu tipu. V prvo skupino štejejo zlasti Lorraine, Champagne, del severne Francije in Bourgogne, Beauce ter Limagne.

Zemljiška enota je vas, sestavljena po združitvi nedoločene števila poslopij od vsake kmetije ali podjetja. Poslopja se vrste ob cesti ali ulici, tako da je vas stvarno nekakšna farma s predelki, kjer ima vsak poljedelec svoj kos.

Okrog vasi tvorijo na več kilometrov daleč njive in pašniki šahovnico s tisočimi polji, ki kažejo presenetljivo pestro obdelavo. Najbolj značilna za to vrsto je lorenška vas. Vsako polje obdeluje lastnik sam, le malo je tod najemnikov.

Kmetovalca v Loreni in Šampagnji obremenjujejo služnosti ograje in potov (dostopa), tako da je dosti manj samostojen lastnik kot bretonski kmet, ki je popolen gospodar zase, ki ima svoje polje, žetev in živino trajno pred očmi in dela po svojem načrtu, ne da bi ga motile neštete ovire razkosane posesti.

Sestav vasi je umeten obdelovalni sestav in se trajno razkrajaja, ne da bi se obnovil. Če kmet umre brez dediča ali če odide v mesto, se njegova poslopja združijo s sosednjimi ali z zapuščenimi, zemlja pa se priključi posesti tistih, ki ostanejo; najslabša zemlja se zaostara; to smemo imenovati razkosanost kot posledico manjše obiljenosti, depopulacije. Padec števila kmetov se v zadnjih petdesetih letih opaža večinoma v pokrajinah z razkosano zemljo.

V vinorodnih krajih, kakor je Languedoc, nima vas teh težav in tam se je razvila mala vinogradiška posest. V Normandiji in v provinci Caux so kmetovalci, lastniki kakor tudi najemniki, združeni v vasi, toda te so zelo razlojene, sestavljene iz obsežnih dvorcev, gospodarska poslopja so raztresena na travnikih. Razkosanost zemlje je v teh krajih dosti manj izrazita ko na vzhodu.

Končno so še pokrajine, kakor provinca Beauce, kjer prekinjajo vaško posest zaokrožene kmetije in dajejo celoti večjo trdnost.

Večina francoskih pokrajin se pa uvršča v skupinsko in zaokroženo posestno vrsto. Prištevati ji smemo ves zapad: Normandijo (razen pokrajine Caux in planote Caen), Bretanjo, Vandejo, Anžu, dolino Loire, večino Centra, tako Berry, Nivernais, Bourbonnais; dalje odsek Centralnega platoja Bresse, Dombes ter velik del jugozahoda.

V teh pokrajinah je zemljiška enota kmetija, pristava, najem ali posestvo. Vsa ta podjetja so razmeščena na ozemlju občine kot enoti prebivalstva. Vsaka občina ima za središče trg, kjer ne žive kmetovalci, temveč obrtniki in mali trgovci, včasih meščani in pa uradništvo. Nekatere panoge kmetijstva so često združene v male zadruge. Polje je v teh krajih eno-

vrstno ali pa spojeno iz nekaterih vrst kmetijstva, zbrano okrog lastnikovega bivališča, gradu ali meščanskega dvorca.

Mala kmetija ali pristava na zapadu je naravna obdelovalna celota in pomeni jedro prebivalstva, nerazdružljivo, ker je potrebna za vsako gospodarstvo cela rodbina. Utrjuje naselitev kmetstva. Zato se v času, ko vzhodna vas izumira, zahodne pristave krepko ohranjujejo.

Ne glede na zgodovino francoske kmetijske posesti in prebivalstva se vidi po sedanjem stanju, da gre razkosana zemljiška posest v vedno večje težave, izvzemši morda zelo bogate severne pokrajine.

V obeh navedenih vrstah so se francoski kmetje že stoletja bojevali za rešitev iz skupinskih služnosti. Vedeti moramo, da je bil zemljiški sistem v pokrajinah od-

prtih posestev nekoč enako blizu kolektivni kakor individualni lastnini. Vsaka ograditev ali zapora je bila prepovedana, povsod je veljala svoboda paše in občinska zemlja je obsegala velike površine. Treba je bilo več stoletij naporov, da je nastal sedanji posestni sestav, kakršnega poznamo.

Glavni znak francoskega kmeta je zato individualizem in to je tudi vzrok, da je organizacija v sindikate trajala tako dolgo in se tako težko razvijala.

Poljski delavci, ki se zde že pridobljeni za komunistične ideje, goje najprej željo postati posestniki. Kolektivnega obdelovanja ne sprejmejo. Stari strokovnjak Souchon je dobro opazil, da se sicer v kmetijski miselnosti lahko zaneti socialistična strast, toda le v zastarelem smislu, ki ga marksisti zaničljivo imenujejo utopijo.

Pa tudi če postavimo, da je z

velikimi in trajnimi naporimi oblasti mogoče uveljaviti na deželi komunistične osnove, če so človeške ovire nasilno premagljive, bi ostvaritev tega načrta zadela na nepremagljive materialne ovire. Francija ni, kakor večina Rusije, ravnina. Skoraj do dveh tretjin svojega ozemlja je dežela dolin in hribov, kjer je sedanji sestav obdelovanja v gozdnih pokrajinah ljudem vsilila naravna oblika tal.

Za ustvaritev kolektivnega ukoriščenja zemlje v Franciji bo treba ne le razbiti več sto tisočev kmečkih gospodarstev, ki so nastala iz tisočletnega dela, torej spremeniti oblike Francije, marveč tudi uslužiti naravo.

Načrti človeškega ponosa so nemejeni, toda njih uresničitev se ustavi na mejah prirodnih zakonov.

Po članku Petra Caziota-Le Temps.

in da ne sme ovirati gospodarske delavnosti davkoplavevalca. Praytako mora postopati tudi občina. Pomisliti je treba tudi to, da dohodki previsoko določenih davkov ne dajo toliko, kolikor se je pričakovalo. Zato se morajo obč. doklade na vsak način znižati v vseh občinah, v katerih so že dosegle previsoko stopnjo.

Ker je bilo s § 41. finančnega zakona za l. 1936./37. preneseno vzdrževanje osnovnih šol na banovine, se mora to brezpogojno pokazati tudi v obč. proračunih v znižanju doklad. Vsi s prenosom šol na banovine doseženi prihranki morajo služiti za znižanje obč. doklad. Ti prihranki se nikakor ne smejo uporabiti v druge namene. V občinah, ki nimajo doklad, se morajo ti prihranki izkazati v zmanjšanju trošarin in občinskih taks.

Oblastva morajo vztrajati na tem, da se obč. doklade znižajo tudi čez to mero v vseh občinah, v katerih so doklade previsoke. Zaradi oživiljenja gospodarskega življenja in večjega prometa je itak pričakovati, da bodo proračunani dohodki občin narasli. Občine naj upoštevajo, da bo znižanje davščin njim samim v korist, ker se bo s tem povečal promet in s tem tudi davčna moč davkoplavevalcev. Nato daje finančni minister podrobna navodila, kako morajo oblastva postopati pri potrjevanju obč. trošarin. Ta del razpisa pa objavimo prihodnje.

**Občinske davščine
so previsoke****Nova navodila finančnega ministra zaradi
previsokih občinskih davščin**

Finančni minister Letica je izdal na vse banske uprave nov razpis o občinskih davščinah, ki dopolnjuje njegov lanskoletni, katerega je tudi naš list objavil. V novem razpisu pravi finančni minister med drugim:

Velika višina občinskih davščin je zelo važen faktor pri oceni občinskih javnih izdatkov. Nekatere občinske davščine pomenijo že danes veliko obremenitev naroda ter se kot najbolj neposredne davščine močno občutijo. Zgrešena finančna politika nekaterih občin je škodljivo vplivala na razvoj narodnega gospodarstva. Pretirana višina nekaterih obč. davščin je odbajala nekatere občine z zaprtimi mejami, ki so ovirale promet in trgovino ter preprečevale razvoj narodnega gospodarstva. Ozko fiskalno stališče, na katerem je večina občin gradila svojo finančno politiko, ni moglo biti koristno. Posebno v času največje gospodarske stiske je moralo dati samo negativne rezultate. Ni se doseglo niti pričakovano ravnovesje obč. proračunov niti se ni doseglo najmanjše omiljenje gospodarske stiske. Poleg tega pa se je pojavila še ta težka posledica, da je zaradi previsokih davščin nastalo splošno izbegavanje plačevanja javnih davščin. Tihotapstva, davčne utaje so se množile zaradi previsokih davščin.

S to napačno finančno politiko je treba napraviti konec! Z velikanskim naporom vlade smo prišli v dobo gospodarskega oživiljenja. Tudi finančna politika občin mora biti v službi te nove gospodarske politike. Fiskalni interesi občin ne smejo zavzemati v finančni politiki občin prvega mesta. Umakniti se morajo interesu pospeševanja narodnega gospodarstva! Samo močno gospodarsko življenje more dati občinam zadostnih dohodkov in ustvariti potrebno ravnovesje v občinskih financah. Zato je treba odpraviti vse, kar bi moglo ovirati gospodarsko življenje. Vsi doseđani uspehi vlade bi postali zelo problematični, če bi občine vodile svojo posebno finančno politiko,

ki bi bila nasprotna splošni državni finančni politiki.

Danes se večinoma vsi izdatki pokrivajo pri občinah z davščinami. Zaradi tega je višina občinskih davščin dosegla maksimum. Po statističnih podatkih za leto 1935./36. odpade 81,8 odstotka vseh obč. dohodkov na obč. davščine. Na dohodke od obč. imetij in podjetij odpade 10,6 odstotka, od posojil 2,4 odstotka in od drugega premoženja občin 5,2 odstotka vseh obč. dohodkov. Če se upošteva še to, da je bilo v letu 1935./36. 1262 občin z obč. dokladi nad 100 odstotkov in da so imele nekatere občine celo doklado do 2000 odstotkov, potem se more šele popolnoma jasno oceniti, kako veliko breme pomenijo obč. davščine!

Ta visoka obremenitev naroda uujno zahteva, da se čim bolj energično revidirajo vse občinske davščine. Čisto se morajo prepričati poskusi nekaterih občin, da uvedejo nove davščine ali da povečajo sedanje. Minister tu znova opozarja na svoj lanski razpis z dne 12. junija 1936. Ze v tem razpisu je minister naglasil, da morajo biti občinske davščine znosljive in pravične ter da morajo upoštevati plačilno moč državljanov. Naglasil je takrat, da nove davščine ne smejo dovoljevati ter da je treba tudi sedanje znižati na znosno mero.

Po določilu § 108. finančnega zakona za l. 1936./37. so tudi pravilniki o izvrševanju obč. proračunov sestavni del obč. proračunov. Nikakor ne smejo oblastva dovoliti, da se v teh pravilnikih uvajajo obč. davščine, ki bi bile škodljive za razvoj gospodarstva, niti da bi se s temi pravilniki ustvarjale trošarinske meje med posameznimi občinami. Poleg teh splošnih smernic, po katerih se morajo oblastva ravnati pri potrjevanju obč. proračunov, opozarja finančni minister še na naslednje:

Višina obč. doklad je dosegla že maksimum, pri nekaterih občinah pa ga tudi že daleč preoračila. Obč. doklade ne bi smele biti višje od drž. davka. Višina

drž. davka je odmerjena po rentabilnosti dohodka, ki se obdačuje. Zakonodajalec je pri določevanju stopnje držav. davka imel pred očmi, da mora biti ta znosljiva

**Tuji kapital v trgovini
ni produktiven in zato
nepotreben!**

Februarski zvezek gospodarske revije »Metalurgija« objavlja naslednji članek nekega železničarja:

Vsak kapital, ki pride v našo industrijo, je produktiven, ker v pomanjkanju domačega kapitala ustanjara nova podjetja, zaposluje delavstvo in predeluje domače surovine, ki zaradi dragih prevoznih stroškov morda na tujem trgu ne bi našle odjema. S pomočjo tujega kapitala postajajo domači delavci potrošniki agrarnih proizvodov.

V trgovini pa tuji kapital ni produktiven, ker je obstojala pri nas trgovina že v časih, ko so se naši pradedi naselili na tej zemlji. Trgovina je samo posrednik med industrijo in potrošnikom, nabavlja blago iz raznih tvornic v državi in tujini ter prodaja blago onim, ki zaradi male potrebe ne morejo blaga nabavljati direktno. Za trgovino je potreben mnogo manjši kapital kakor za industrijo. Moč države pa je v tem, če ima mnogo gospodarsko močnih nacionalnih ljudi.

Tuji kapital v trgovini se pri nas pojavlja večinoma v obliki delniških družb ali družb z omejenim jamstvom. Očividno je, da hoče lastnik tega tujega podjetja zakriti iz katerega koli razloga svojo osebo. Vedno se tudi najdejo domači ljudje, ki dajo svoje ime, da bi pred široko množico domačih potrošnikov izgledalo podjetje kot domače. Naša država nima od takšnih podjetij nobene koristi, temveč nasprotno celo škodo. Na podlagi raznih »friziranih« bilanc ne plačujejo ta podjetja, ki napravljajo milijonske

kupčije, davka kakor drugi domači trgovci, temveč pod različnimi krinkami iznašajo svoj zaslužek v tujino, kjer so njih centrale. Najbolj enostaven način, po katerem se izvajajo te mahinacije, je ta, da se pri nakupu blaga, ki velja n. pr. 100 din, navede kot cena blaga 150 din. Ta dobiček 50 din izvozi firma na koncu leta na čisto legalen način v tujino, dočim more hkrati na koncu leta izkazati celo izgubo. Na carinarnicah se ne preiskuje, če blago v resnici toliko velja, kolikor je navedeno v računu ter je s tem tujim tvrdkam na široko odprto polje dela. Druga nevarnost teh tujih tvrdk, ki je še bolj škodljiva od prve, pa nastaja, kadar te tvrdke dejansko delajo z izgubo.

Veliki koncerni, ki imajo svoje podružnice v raznih državah, seveda pod nacionaliziranimi imeni, vodijo namreč naslednjo politiko: Dotična tvrdka n. pr. želi, da v Jugoslaviji osvoji ves trg. Da pa bi to dosegla, jo ovira še okoli 150 velikih tvrdk iste branše. Zato sklene centrala tujega velepodjetja, da bo skozi pet let prodajala na jugoslovanskem trgu blago po lastni ceni ali pa še ceneje. Izgubo, ki jo bo pri tem imela, pa bo pokrila z zaslužkom svojih podružnic v Nemčiji, Poljski in drugih državah. V Jugoslaviji torej zniža vsem svojim proizvodom ceno, kar ima za posledico, da mora tudi vseh 150 drugih prodajalcev avtomatično znižati cene, da morejo prodati svoje blago.

Davčne oblasti domnevajo, da imajo domače tvrdke 20 odstotkov čistega dohodka od svojega pro-

meta ter jih v tej višini tudi obdačujejo. Pri tujem velepodjetju pa je stvar čisto druga. Ta družba ne plača nobenega davka ali čisto minimalen davek, ker je po zakonu o delniških družbah dokazala, da v dotičnem letu ni imela nobenega čistega dobička. To postopanje se ponavlja tako dolgo, dokler domače tvrdke toliko ne oslabe, da jih more tuje velepodjetje po vrsti odkupiti. Ko ta tuji koncern zavzame vse važnejše pozicije v državi, kakor v Ljubljani, Zagrebu, Novem Sadu, Beogradu, Nišu in Skoplju, potem je gospodar situacije in more delati, kar hoče. Potem diktira od cene in jugoslovanska podružnica bo plačevala izgubo koncerna v drugih državah.

Samo slovensko ne!

Sedaj ima tudi Niš svoj velesejem. Samo čestitamo Nišu, da je v nekaj letih dosegel tako silen gospodarski razvoj, da more prirejati že svoj lastni velesejem.

Da bi privabilo ravnateljstvo niškega velesejma čim več razstavljalcev tudi iz drugih krajev države, je razposlalo posebno vabilo tudi raznim tvrdkam v Sloveniji. Da je to vabilo spisano le v cirilici, ni končno nič posebnega in tega ni posebej ne bi omenili, če ne bi na koncu tega vabila bil naveden naslov niškega velesejma v vseh mogočih jezikih — samo ne tudi v slovenščini. V madjarščini, hebrejščini, arabščini, romunščini, albanščini in v vseh mogočih jezikih je navedeno ime niškega velesejma, le v slovenščini tega imena ni.

Ali res ne čuti uprava niškega velesejma, da že iz uslužnosti ne bi smela v pismih na slovenske razstavljalce pokazati tako nezanimanje za slovenščino!

Katera železniška proga na svetu je najvažnejša?

V svojem vabilu na razne tvrdke v državi, da tudi one razstavijo na niškem velesejmu, se tudi pravi, da gre skozi Niš najvažnejša železniška proga na svetu: Pariz—Carigrad. Zato posreduje Niš med zapadom in vzhodom.

Lepo je to, da so v Nišu tako zelo zaverovani v pomembnost svojega mesta, vendar pa jim tudi ne bi škodovalo, če bi ostali malo bolj realni. Kajti od pretiravanja do smešnosti je le neznačen korak. Če pa kdo pravi, da je najvažnejša železniška proga na svetu, proga Pariz—Carigrad, pa je ta trditev že malo smešna, dasi seveda pomembnosti te proge nečemo zmanjševati. Pri vsej pomembnosti te proge pa vrhu tega leži njen pomen v tem, da veže Pariz in Carigrad. Proga sama je posrednik med zapadom in vzhodom, ne pa tudi vsi kraji, ki leže ob tej prog. Na Balkanu kar ne more izgubiti aktualnost oni stari dovtip, da je Črnogorec in Rusov skupaj nad 100 milijonov.

Toda v poslovnih vabilih so takšni dovtipi zelo malo umestni!

† Karl Thoma

V starosti 70 let je umrl v Lanškrounu na Češkoslovaškem ugledni industrialec Karl Thoma. Pod njegovim vodstvom je bila v Pobrežju ustanovljena velika mehanična tkalnica svile, združena z barvarno in apreturo. Pa tudi še pozneje je Karl Thoma skrbel za napredek podjetja. Pokojnik je tudi lepo skrbel za svoje nameščence ter imel kot moderni industrialec socialni čut za svoje nameščence.

Njegovi nameščenci in vsi, ki so ga poznali, ga bodo zato tudi ohranili v trajno lepem spominu.

Proračuni gospodarskih ministrstev

Ekspoze prometnega ministra

V svojem ekspozeju pred finančnim odborom je prometni minister dr. Spaho uvodoma omenil, da se v prometnem ministrstvu ne morejo izvesti redukcije izdatkov tako lahko ko v drugih ministrstvih. Vsako pretirano zniževanje izdatkov bi moglo imeti za gospodarstvo zelo slabe posledice. Vsi dohodki ministrstva so proračunani na 2138,8, izdatki pa na 2364,3 milijona din. Skoraj ves deficit odpada na graditev novih železnic, ki se bodo torej tudi v bodoče financirale iz proračunskih sredstev, namesto da bi se v ta namen najelo posojilo.

Povprečni dohodki železnic v zadnjih treh letih so znašali 1982,2 milijona din, za prihodnje leto pa se morejo predvideti z 2045 milijoni din.

V tekočem letu bo gotovih in izročenih prometu 403,7 km novih železnic. Za te proge bo treba tudi nastaviti primerno število potrebnega novega osebja.

Glede blagovne tarife se je v preteklem letu ozirala železniška uprava predvsem na zagotovitev normalnih dohodkov železnic. Minister pravi, da je bilo sodelovanje železniške uprave s tarifnim odborom zelo živo. Priznava pa, da lokalne tarife ne ustrezajo več našim potrebam in da je potrebna temeljita reforma blagovnih tarif. Minister omenja, da je glede mednarodnega blagovnega prometa razvila železniška uprava zelo veliko delavnost.

V notranjem prometu so bile uvedene razne tarifne ugodnosti, tako za nedeljska potovanja, za skupinska potovanja in za potovanja v zdravilišča in letovišča. Zaradi prevelikih ugodnosti pa je bil minister prisiljen, da je s 1. aprilom 1936 povišal potniške tarife za 10%. Še vedno pa je naša potniška tarifa v primeri z ono v drugih državah najcenejša.

Glede reda je dosegel naš železniški promet že predvojno točnost. V blagovnem prometu se je opažalo pomanjkanje vagonov samo glede zaprtih vagonov za prevoz mesa.

Notranji promet brzovoznega blaga se je povečal ter je dosegel že 74,25% vsega prometa. Zaradi sankcij se je mednarodni tranzitni promet znižal za 10,9%. Zakasnitve vlakov so se znižale za polovico. Trčenj je bilo le troje, mesto 31 v l. 1929.

Nato je navedel minister razne podatke o strojni službi ter o nabavah novih lokomotiv.

Za l. 1937./38. so predvideni izdatki za gradnjo novih železnic na 208 milijonov din. Te gradnje so nujne tudi zaradi pogodb, ki jih je sklenila država s tujimi družbami za graditev naših železnic. Proračun pa se je moral tudi povečati (za 30,8 milijona din) zaradi večjega števila železniških nameščencev, za kar bo treba okoli 8 milijonov din.

Vlada je izdala uredbo o trasiranju in graditvi novih železnic. Glavna misel te uredbe je, da se ustvari glavna prometna žila v smeri od zapada proti vzhodu, in sicer skozi Karlovec, Bosno, Srbijo na Valjevo in Čačak, da se na ta način zvežeta ibarska proga in dolina zapadne Morave z južnimi in zapadnimi kraji. Na to progo pa se navezuje proga Valjevo—Beograd in Raška—Rožaj—Podgorica ter je s tem sistem normalnih železnic dopolnjen. Za zvezo Slovenije in Hrvatske med seboj, ko tudi za ugodnejši izhod na pristanišče Sušak je predvidena železnica št. Janž—Sevnica, ki se tudi že gradi ter proga Črnomelj—Vrbovsko. (Izvajanja ministra nam niso prav jasna, če je seveda »Samouprava«, iz katere posne-

mamo ekspozice, tega tudi pravilno reproducirala.)

Nadalje so predvidene še proge Kučevo—donavski most, Ustiprača—Foča—Bileća in Bileća—Nikšić—Podgorica.

Nato je prometni minister doktor Spaho podal precej obširno ves historiat spora med našo državo in podjetjem Losinger & Comp, ki je bil na vse zadnje poravnani s kompromisom, ki ga je ministrski svet dne 7. septembra 1936 tudi odobril.

Končno je poročal minister doktor Spaho še o našem rečnem prometu.

Redno vzdrževanje naše prometne mreže plovnih rek z nad 2000 km dolžine, z 250 pristanišči in 10 prezimovališči postaja vedno težje. Znatno izboljšanje razmer pričakuje minister od izpolnitve beograjskega pristanišča, ki se dovršuje.

Proračun pomorske plovbe je zmanjšan za 2,28 milijona dinarjev. To zmanjšanje materialnih

izdatkov izhaja iz potrebe, da se pristaniška dela financirajo iz posebnega fonda, v katerega se bodo stekale pristaniške takse. Stanje naših pomorskih pristanišč ni zadovoljivo. Da bi se moglo več izdati za izpopolnitev pristanišč se ustanavlja ravno preje omenjeni fond. Minister upa, da bo že letos mogoče začeti z važnimi pristaniškimi deli v vseh naših glavnih pomorskih pristaniščih od Sušaka do Boke Kotorske. Načrti so že pripravljeni.

V naši pomorski obalni službi je zaposlenih 76 ladij, ki opravljajo promet na 90 progah in prevozijo na leto okoli 1,400.000 morskih milj.

Stalno padajo dohodki rečne plovbe, ki so znašali l. 1934. in 1935. nad 100, l. 1936. pa le nad 80 milijonov dinarjev. Ali se baš zato investirajo tako veliki zneski v beograjsko pristanišče?

Po krajši debati je finančni odbor proračun prometnega ministrstva sprejel.

Značilen poziv

Zadnja številka milanske revije »Italo-Jug« ima v velikih črkah naslednja dva poziva:

»Italiani! Comperate merci jugoslave dalla Jugoslavia, se desiderate che gli Jugoslavi comperano merci italiane dall'Italia.«

Ta poziv, da naj Italijani kupujejo jugoslovansko blago v Jugoslaviji, če hočejo, da bodo Jugoslavi kupovali italijansko blago v Italiji, je na vrhu strani, spodaj pa je naslednji poziv:

Jugoslaveni! Kupujte italijanske proizvode u Italiji, ako želite, da Italiani kupuju jugoslovenske proizvode u Jugoslaviji!»

Ni še dolgo, ko je bil podoben poziv v italijanskem listu čisto nemogoč, ker so sankcije razbile vsako trgovino med Italijo in Jugoslavijo, pa čeprav sta ti dve deželi trgovinsko tako navezani ena na drugo ko malokateri dve drugi državi.

Ko so se sankcije nehale, se je začela tudi trgovina med Italijo in Jugoslavijo. Začela pa se je na podlagi pogodbe, ki naj bi zagotovila večjo aktivnost italijanske trgovine, da bi se poravnal visoki aktivni saldo Jugoslavije iz prejšnjih časov.

Kakor pa kažejo podatki o stanju našega kliringa, se ta namen ni dosegel. Saldo starih jugoslovanskih terjatev je ostal skoraj neizpremenjen, po novem kliringu pa rastejo terjatve italijanskih izvoznikov kar nevzdržema. Sedaj so italijanski izvozniki na tem, da morajo čakati na plačilo svojih terjatev, kakor so morali preje čakati jugoslovanski.

Iz vsega pa se vidi, da se v jugoslovansko-italijanskih trgovinskih odnosih ne more pogrešati lesna trgovina. Kakor hitro bi se začel les v Italijo izvažati, bi bile tudi terjatve italijanskih izvoznikov hitro poravnane. Dokler pa ne dobe italijanski uvozniki dovoljenj za uvoz jugoslovanskega lesa, dokler ovirajo ta izvoz veličanske preference avstrijskega lesa, je tudi jugoslovanski lesni izvoz v Italijo nemogoč, s tem pa

tudi italijanski izvoz v Jugoslavijo, ker more samo izvoz jugoslovanskega lesa dati denar za plačilo italijanskih izvoznikov v Jugoslaviji. To dokazuje tudi seznam neizkoriščenih kontingentov za jugoslovanski izvoz v Italijo. Dočim so vsi lesni kontingenti popolnoma izkoriščeni, so ostali nekateri drugi v prav znatni meri neizkoriščeni. Zato pa je tudi italijanski aktivni saldo tako čez mero narastel.

Potek dosedanjih trgovinskih odnosov pa končno dokazuje tudi to, da bi bila trgovina med Italijo in Jugoslavijo že davno mnogo bolj intenzivna, če bi bila manj dirigirana od zgoraj in če bi se vodila le po gospodarskih interesih obeh narodov.

31. zvezek Trg. gospodarskega leksikona

je izšel ter vsebuje gesla »Plovdiv« do »poper«, ki bo zaključeno šele v prihodnjem zvezku. Posebno podrobno so obdelana naslednja gesla: podjetje, kjer so navedene tudi vse oblike in vrste podjetij; temu geslu je posvečeni celih 6 strani. Nadalje so še obširneje obdelana gesla »podnebjec«, »pogodbe trgovske« (pravilno trgovinske). »Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani«, »policija«, »politika trgovinska«, »zadolžitev poljedelcev v naši državi«, »Poljska«, »pomaranč«, »pomorniki trgovski« (2 strani), »pomorska plovitev« in »pomorske broderske družbe«. Jugoslovanska statistika objavlja tudi število parnikov, ki jih imajo posamezne družbe, nadalje število reg. ton in nosilnost ladij, ter število zaposlenega osebja po statistiki iz leta 1933. Ali novejša statistika ni bila dosegljiva. Pri tujih družbah so navedena le imena in sedeži družb, kar je premalo. Končno so obdelana še naslednja poglavja: »Pomorski promet Jugoslavije«, »Pomorsko pravo in zavarovanje«, »Ponarejanje«, »Poneverb zavarovanje«, »Ponudbe« in »Pooblaščenca trgovski«. — Želeti bi bilo, da bi se zemljepisni podatki podajali nekoliko obširneje in natančneje. Tako so podatki o Podkarpatski Rusiji in tudi Plovdivu nezadostni. Vsaj plovdivski velesejem bi se moral omeniti. Sicer pa treba priznati, da se tudi 31. zvezek Trg. gospodarskega leksikona lepo uvršča med druge zvezke ter znova potrjuje visoko vrednost Trg. gospodarskega leksikona za vsakega poslovnega človeka.

Politične vesti

Turški zunanji minister Ruždi Aras se je na povratku iz Milana v Ankaru ustavil za en dan v Beogradu, kjer se je sestel z ministrskim predsednikom dr. Stojadinovićem. Poročal mu je o svojem sestanku z grofom Cianom v Milanu, ter se z njim razgovarjal o novem zunanje-političnem položaju.

V razgovoru z novinarji je dejal Ruždi Aras, da so nekatere balkanske države že priznale italijansko aneksijo Etiopije ter v Etiopiji tudi že otvorile svoje konzulate. Balkanska zveza pa bo na svojem sestanku v Atenah priznala aneksijo Etiopije tudi de iure ter bo priznala tudi ustanovitev italijanskega imperija ter naslov cesarja italijanskemu kralju. Nato se bodo začela med Italijo in balkanskimi državami pogajanja za sklenitev sredozemskega pakta, s katerim si bodo vse države podpisnice pakta medsebojno jamčile nedotakljivost svojih mej. Končno bi se sklenili prijateljski pakti med Italijo, Grčijo in Jugoslavijo.

Angleški diplomatski krogi so zelo zadovoljni z uspehom milankega sestanka med Ruždi Arasom in grofom Cianom. Zlasti pa poudarjajo pomen zblizanja med Italijo in Jugoslavijo, ker bo s tem mir na Balkanu pomembno utrjen.

Angleški zunanji minister Eden je odšel na 14dnevni dopust, ki ga bo prebil na jugu Francije. Na potovanju skozi Pariz se je sestel Eden z ministrskim predsednikom Blumom in zunanjim ministrom Delbosom. Med drugim jima je izjavil, da glede nemških kolonij ne bo Vel. Britanija nič ukrenila brez soglasja s Francijo.

Za časa Edenovega dopusta bo nadomestoval Edena lord Halifax, ki bo tudi vodil pogajanja z nemškim veleposlanikom Ribbentropom, ki bo skušal pridobiti Vel. Britanijo, da popusti v kolonialnem vprašanju. Pravijo, da je lord Halifax bolj dostopen za nemške želje ko Eden in da so Nemci tudi namignili, da se z Edenom ne bi radi pogajali.

Kljub temu pa je malo verjetno, da bo imela misija Ribbentropa uspeh, ker je Ribbentrop že zelo zaigral angleške simpatije, ki jih je ob svojem prihodu v London v precejšnji meri užival. Posebno slabo so sprejeli Angleži zadnji nastop Ribbentropa ob priliki njegovega sprejema pri angleškem kralju, ko je kralja pozdravil z »nemškim« pozdravom, pa čeprav je bil sprejemni ceremoniel preje natančno določen. Pri pomniti treba, da ni italijanski veleposlanik Grandi na londonškem dvoru še nikdar uporabil »nemškega« pozdrava.

Vesti, da je izbruhnila v Sovjetski Rusiji revolucija in da maršal Vorosilov na Moskvo, so se izkazale kot popolnoma neresnične. Med Vorosilovim in Stalinom vlada popolno soglasje ter veže oba tudi osebno prijateljstvo. Neresnična je tudi vest, da bi bilo v zadnjem času aretiranih več višjih sovjetskih oficirjev. Res je le to, da so bili tudi neki oficirji zapleteni v zaroto trockistov ter da se proti njim pripravlja proces. Med temi zarotniki je tudi general Putna, ki pa še ni bil ustreljen, kakor so poročali neki listi. Sovjetska vlada popolnoma obvladuje položaj. Vesti o revoluciji je razširjala tudi italijanska agencija Stefani.

Triumvirat Stalin, Vorosilov in Ježov, ki je šef državne policije, je baje na obzoru. Ta triumvirat je tudi najboljši demant vseh govoric o izpremembi režima v Rusiji.

Verske šole v Nemčiji bodo v kratkem praktično odpravljene. Nemška vlada je namreč razpisala volitve za starše, pri katerih se morajo ti izreči, če naj njihovi otroci obiskujejo državne ali verske šole. V nekaterih mestih se je pri teh »volitvah« že izreklo 90% staršev proti verskim šolam. Ni dvoma, da se bo v sedanjih razmerah tudi večina staršev v drugih mestih izjavila v enakem smislu. Na podlagi teh volitev je nemška vlada že odpustila okoli 600 katoliških učiteljev, redovnikov in redovnic. Jasno je, da bodo pri sedanjih razmerah dale »volitve« tudi v drugih mestih enake rezultate.

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

Ze v 24 urah

tovarna J.O.S. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Stanje naših aktivnih kliringov

Po zadnjem izkazu Narodne banke se je naš aktivni saldo proti Nemčiji zopet povečal, in sicer od 25,5 na 26,1 milijona mark. V Berlinu se pogaja naša delegacija, kako bi se moglo to naraščanje naših terjatev prepričati, ne da bi pri tem trpel naš izvoz.

Proti Italiji je ostal naš aktivni saldo skoraj neizpremenjen, v novem kliringu pa je naš dolg narasel že na 27 milijonov lir. Italijanski izvozniki morajo zato dolgo čakati na plačilo ter se zato nekateri tudi že omejili svoj izvoz v Jugoslavijo.

V kliringu z Bolgarsko smo postali pasivni za približno 2 milijona dinarjev.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 6. februarja objavlja: Uredbo o plačilnem sporazumu med Jugoslavijo in Madjarsko — Uredbo o trgovinskem sporazumu med Jugoslavijo in Madjarsko — Tarifo za pobiranje žigovine in ostalih pristojbin za mere in dragocene kovine — Odločbo o mednarodnem velesejmu v Ljubljani — Odločbo o pričetku poslovanja

okrajnega načelstva v Dravogradu — Odločbo o nazivu banovinske kmetijsko-gospodinske šole Svečina.

Vodenje trošarinskih knjig

Finančni minister je izdal odlok, po katerem morajo voditi trošarinske knjige oziroma knjige o vnosu in iznosu razen oseb, ki so morale voditi te knjige dosedaj, tudi vsi prodajalci trošarinskih predmetov na debelo. Obenem je ukinil finančni minister vse kazni in ustavil vse postopke zaradi nevedenja trošarinskih knjig po odloku z dne 20. julija 1936, v kolikor se nanaša na osebe, ki so bile s tem odlokom oproščene dolžnosti vodenja knjig.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kralj Peter II. je sprejel pokroviteljstvo nad sokolskimi smučskimi tekmami v Bohinju v dneih od 13. do 16. februarja.

Predsednik finančnega odbora dr. Janjič je vložil predlog, da se ustanovi v naši državi propagandno ministrstvo ter ministrstvo za vere, ministrstvo za telesno vzgojo pa naj se odpravi. V novem finančnem zakonu naj bi se to s

posebnim amandmanom že tudi izvedlo.

Upokojeni oficirji in vojaški uradniki srbske in črnogorske vojske, ki so bili upokojeni po starem, se prevedejo na pokojnine, ki so bile določene z zakonom iz l. 1931. Tako predlaga amandman, ki ga je predložila vlada.

Po drugem amandmanu vlade se pooblašča notranji minister, da more v roku 6 mesecev z uredbo združevati in ustanovljati nove občine ter izločevati kraje iz ene občine in jih združevati z drugimi občinami. Dostavlja se nadalje zakonu o občinah dostavek, da obč. uradnik, če si je pridobil pravico do pokojnine, tudi če je bil odpuščen iz službe, ne izgubi pravice do pokojnine.

Za namestnika dr. Mačka je določen inž. Košutič. Pričakujejo, da bo dal hrvatskemu gibanju širši značaj.

Posebna revizijska komisija, ki jo je postavila banska uprava, da pregleda delovanje Kmetijske družbe, je v svojem poročilu ugotovila, da so bile volitve članov glavnega odbora na občnem zboru dne 8. junija 1932 neveljavne, da so bili neveljavni tudi vsi sklepi tega občnega zbora in tako tudi sklep, da se Kmetijska družba razdruži, vse njeno premoženje pa izroči Zadruzi Kmetijske družbe. Zato se obnavlja stara Kmetijska družba, kakor je obstajala pred 8. junijem 1932 ter se nalaga

predsedniku stare družbe, da skliče stari glavni odbor družbe, ki mora v čim krajšem času razpisati volitve podružničnih delegatov ter nato občni zbor družbe, ki bo izvolil novo upravo. Pripomniti je treba, da sta bili pritožbi proti sklepom občnega zbora z dne 8. junija zavrženi tako od banske uprave ko od ministrstva, na državni svet pa ni bila vložena nobena pritožba in so s tem postali sklepi občnega zbora tudi pravno-močni. Ker je minulo že skoraj pet let od takratnega občnega zbora, postaja vsa zadeva precej komplicirana.

Najstarejši dubrovniški tednik »Dubrovnik«, ki je začel izhajati l. 1892. ter je bil tik pred začetkom svetovne vojne ustavljen, je začel znova izhajati.

Fin. minister in gradbeni minister sta podpisala odlok, s katerim se odvarja za regulacijo Mure kredit v višini 900.000 din.

Za odhod naše smučarske reprezentance v Chamonix je dovolil minister za telesno vzgojo dr. Rogić 30.000 din.

Francija namerava, kakor se poroča iz Berlina, v najkrajšem času ponuditi državam Male antante sklenitev novih paktov o medsebojni pomoči za primer neizvaznega napada od katere koli druge države. Turčiji pa namerava Francija ponuditi sklenitev prave vojaške zveze.

Bivši angleški kralj Edvard se poroči z gospo Simpsonovo aprila meseca v Enzensfeldu v Avstriji. Na poroko je povabil tudi svoja brata vojvodo Kentskega in Gloucesterskega. Poroka pa se bo izvršila v najozjem družinskem krogu.

Za britanskega veleposlanika v Berlinu je imenovan dosedanji poslanik v Buenos Airesu sir Neville Myrick Henderson, ki je bil pred leti angleški poslanik v Beogradu.

Za britanskega veleposlanika v Parizu je imenovan dosedanji veleposlanik v Berlinu Phipps, ki je znan pristaš angleško-francoskega sodelovanja.

Nemški zunanji minister v Neu-

rath obišče koncep februarja Dunaj, da vrne obisk avstrijskega zunanjega ministra.

Tretji proces proti trockistom se začne koncep februarja. Glavni obtoženci so Buharin, Rikov, Rakovski in general Putna.

Sovjetski veleposlanik Majski v Londonu je izročil londonski vladi odgovor svoje vlade glede kontrole v španskih vodah. Sovjetska Rusija odklanja, da bi pri tej kontroli sodelovali tudi Italija in Nemčija, ker sta obe priznali Francovo vlado ter ne moreta dati jamstva za objektivno izvajanje kontrole. Če bi kljub temu bili Italija in Nemčija h kontroli pripuščeni, potem zahteva tudi Rusija svojo udeležbo pri kontroli ter je pripravljena poslati v španske vode potrebno število ladij.

Po nacionalističnih poročilih se je posrečilo nacionalistom, da so pred Malago dosegli znatne uspehe. Na drugi strani pa poročajo vladna poročila o uspehih vladnih čet na madridski fronti ter pred Cordobo in Granado.

Kakor poročajo neki angleški diplomatični krogi, ne bo začela Vel. Britanija z Nemčijo pogajanj o nemških kolonijah, dokler ne bo likvidirano špansko vprašanje.

Zveza italijanskih zavarovalnih družb je izročila Mussoliniju 10 milijonov lir za pospeševanje gospodarskega izkoriščavanja Etiopije. Poleg tega pa je dala 600.000 lir za nagrade onim Italijanom, ki so se že naselili v Etiopiji in ki s tem pomagajo, da se ta pokrajina čimprej italianizira.

Radio Ljubljana

Torek, dne 9. februarja. 11:00: Nastop malih harmonikarjev (vodi Pavel Rančigaj) — 12:00: Za vsakega nekaj (plošče) — 12:45: Vreme, poročila — 13:00: Cas, obvestila — 13:15: In nekaj za vse (plošče) — 14:00: Vreme, borza — 18:00: Radijski orkester — 18:40: Arabski imperij (kalifat), Fr. Terseglav — 19:00: Cas, vreme, poročila — 19:30: Nac. ura — 19:50: Zabavni zvočni tednik — 20:00: Kurent v Ljubljani. — Pisan večer s sodelovanjem članov rad. igr. družine in Cimermanovega tria, vmes plošče. Besedilo napisal Ivan Bob, večer vodi Ipi — 22:00: Cas, vreme, poročila — 22:15: Radijski orkester, g. Kavčič s harmoniko in plošče.

Sreda, dne 10. februarja. 12:00: Orkestralne točke (plošče) — 12:45: Vreme, poročila — 13:00: Cas, spored — 13:15: Ruske duhovne pesmi (plošče) — 14:00: Vreme, borza — 18:00: Mladinska ura: Spoznajmo glasbilo — 18:20: Ročna dela: preprosta vezava knjige (g. Zor) — 18:40: Pomen rudarstva za naše narod. gospodarstvo (vseuč. prof. ing. V. Gostiša — 19:00: Cas, vreme, poročila — 19:30: Nac. ura — 19:50: Šahovski kotiček — 20:00: Ivan Pregelj: Prešernov pogreb. Dramatska slika. Izvajajo člani rad. igr. družine — 20:45: Orgelski koncert Franca Schuschnigga iz Celovca (prenos iz stolne cerkve v Ljubljani), vmes pevske točke s spremljevanjem klavirja in harmonija — 22:00: Cas, vreme, poročila — 22:15: Čajkovski: VI. simfonija (plošče).

S tem izpolnujem tužno dolžnost, da naznanjam smrt gospoda

KARLA THOMA

INDUSTRIJCA

ki je v sredo, dne 8. februarja 1937, po kratkem trpljenju izdihnil v 70. letu svoje dobe.

Blagi pokojnik je bil od ustanovitve tukajšnje tvornice neumorno prizadeven za uspevanje podjetja in ga bom zaradi tega ohranil trajno v častnem spominu.

Pogreb rajnega je bil v soboto, dne 6. februarja 1937, v Lanškrounu, Češkoslovaška republika.

Prosim tihega sožalja!

MARIBOR, dne 4. februarja 1937.

KARL THOMA, meh. tkalnica svile, barvarna in apretura, Maribor, Pobrežje

Z najglobljim sočustvovanjem sporočamo vest o smrti našega spoštovanega šefa-seniorja, gospoda

KARLA THOMA

industrija

ki je v sredo, dne 8. februarja 1937., preminul po kratkem trpljenju v 70. letu svoje življenjske poti.

Blagi pokojnik je bil nam vsem vzoren šef, visokega človeškega dostojanstva in smo si povsem svesti težke izgube, ki nas je tako bridko doletela.

Ohranili mu bomo trajen, svetel spomin!

Maribor, dne 4. februarja 1937.

Uradništvo in delavstvo tvrdke Karl Thoma, meh. tkalnica svile, barvarna in apretura, Maribor, Pobrežje

LIPSKI SPOMLADNI SEJEM 1937

(Leipziger Frühjahrsmesse 1937)

Začetek 28. februarja

60% popusta na vozovnicah na nemških železnicah, znaten popust v drugih državah

Vsa poasnila dajeta častna zastopnika: Ing. G. TUNNIES, Ljubljana, Tyrševa 33, tel. 27-62 JOSIP BEZJAK, Maribor, Gosposka 25, tel. 20-97

in ZVANIČNI BIRO LAIPČIŠKOG SAJMA, Beograd, Knez Mihajlova 33/1, tel. 24311

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!